

Załącznik
do uchwały Nr XII/118/07
Rady Miasta Piły
z dnia 28 sierpnia 2007 roku

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W PIŁE
DO ROKU 2015

SPIS TREŚCI

	Strony
I. WSTĘP.....	3
II. CELE GŁÓWNE STRATEGII.....	3
III. CELE SZCZEGÓŁOWE I ZADANIA	6
IV. PODMIOTY WSPÓŁPRACUJĄCE	10
V. HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ	11
VI. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	17

I. WSTĘP

Jednym z zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym jest opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych. Opracowanie strategii wynika również z celów i zadań przyjętych do realizacji w ramach „Strategii rozwoju miasta Piły na lata 2005 - 2015”. W związku z tym, w oparciu o diagnozę problemów społecznych występujących w naszym mieście, przeprowadzoną przy wykorzystaniu własnej kadry oraz o dane zgromadzone z innych źródeł, w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Pile powstała strategia rozwiązywania problemów społecznych do roku 2015, zwana dalej „Strategią”, w której wytyczone zostały cele główne oraz wynikające z nich cele szczegółowe. Ich realizacja ma przyczynić się do poprawy sytuacji osób i rodzin mieszkających na terenie naszej gminy, będących w trudnej sytuacji życiowej, a także osób i rodzin zagrożonych marginalizacją.

Dla realizacji założonych celów niezbędnym było określenie zadań, które stanowiąc będą istotę podejmowanych działań na rzecz lokalnej społeczności. Biorąc pod uwagę fakt, że większość założonych celów wymaga działań o charakterze długofalowym i systemowym, przyjęty został też harmonogram działań określający zarówno terminy realizacji poszczególnych zadań jak również partnerów, którzy będą współuczestniczyć w ich realizacji

II. CELE GŁÓWNE STRATEGII

Opracowując główne cele Strategii wzięto pod uwagę zarówno zasadnicze problemy społeczne występujące w Pile jak i grupy osób wymagające szczególnego wsparcia. Realizacja przyjętych celów wpłynie na poprawę jakości życia mieszkańców gminy, co koreluje z głównym celem przyjętym w Strategii rozwoju miasta Piły na lata 2005-2015: „Zapewnienie mieszkańcom warunków do życia na możliwie jak najwyższym poziomie”.

Zmiany zachodzące w życiu społecznym, nowe zjawiska społeczne, złożoność problemów, powodują, że permanentne diagnozowanie i analizowanie rzeczywistości stało się

niezbędną podstawą do skutecznego, efektywnego i trafnego działania. Opracowując cele strategiczne wzięto pod uwagę znaczenie diagnozy w opracowywaniu lub korygowaniu działań tak, aby były one skuteczne i efektywne. Stąd za jeden z głównych celów przyjęto systematyczne diagnozowanie istniejących w Pile problemów społecznych

Mając na względzie fakt, że skuteczność oraz efektywność oddziaływań można podnieść poprzez systemowe działanie, za cel główny przyjęto także stworzenie spójnego systemu pomocy osobom i rodzinom zagrożonym marginalizacją, który to system opierać się będzie na współdziałaniu lokalnych instytucji oraz wykorzystaniu potencjału, jakim dysponują coraz prężniej działające organizacje pozarządowe.

Z uwagi na znaczący wzrost w naszej społeczności ilości osób niepełnosprawnych, a także biorąc pod uwagę przemiany demograficzne, w szczególności starzenie się społeczeństwa, w jednym z kolejnych celów głównych strategii założono poprawę dostępności oraz jakości usług świadczonych na rzecz osób niepełnosprawnych i starszych, a także ich rodzin.

Przemiany społeczno-ekonomiczne, mające miejsce w początkowych latach transformacji ustrojowej, ukazały wiele negatywnych zjawisk. Jednym z takich zjawisk było ubóstwo. Jakkolwiek w następstwie tych zmian część osób uzyskała poprawę statusu materialnego, to nadal problem ubóstwa dotyka znaczącej części społeczeństwa. Badania potwierdzają, że wraz ze wzrostem wielkości gospodarstwa domowego z dziećmi na utrzymaniu, następuje wzrost odsetek osób żyjących w ubóstwie. Sytuacja ta w szczególności wpływa negatywnie na warunki dorastania i rozwoju dzieci i młodzieży. Również negatywnym zjawiskiem, mogącym wpłynąć na zaburzenia oraz nieprawidłowości w rozwoju i funkcjonowaniu dzieci i młodzieży, są dysfunkcje rodziny, a także różnego rodzaju patologie.

W związku z tym, kolejnym celem głównym, jaki przyjęto do realizacji w strategii, jest wyrównywanie szans dzieci i młodzieży z rodzin o niskim statusie materialnym oraz dysfunkcyjnych .

Reasumując:

W ramach Strategii rozwiązywania problemów społecznych przyjęto następujące cele główne :

- 1. DIAGNOZOWANIE ISTNIEJĄCYCH PROBLEMÓW I POTRZEB SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ.**
- 2. STWORZENIE LOKALNEGO SYSTEMU POMOCY SPOŁECZNEJ DLA OSÓB I RODZIN ZAGROŻONYCH MARGINALIZACJĄ.**
- 3. WYRÓWNYWANIE SZANS DZIECI I MŁODZIEŻY Z RODZIN O NISKIM STATUSIE MATERIALNYM ORAZ DYSFUNKCYJNYCH.**
- 4. POPRAWA DOSTĘPNOŚCI I JAKOŚCI USŁUG ŚRODOWISKOWYCH I INSTYTUCJONALNYCH DLA OSÓB STARSZYCH, NIEPEŁNOSPRAWNYCH I ICH RODZIN.**
- 5. ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI USŁUG ŚWIADCZONYCH PRZEZ INSTYTUCJE POMOCY SPOŁECZNEJ I POPRAWA ICH JAKOŚCI.**

III. CELE SZCZEGÓŁOWE I ZADANIA

Dla osiągnięcia głównych celów przyjętych w Strategii opracowano cele szczegółowe, a także zadania, które będą realizowane zgodnie z założonym harmonogramem, przy współpracy z wieloma instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze pomocy społecznej na terenie naszego miasta. W sposób zamierzony zadania przyjęte do realizacji charakteryzują się wysokim poziomem ogólności. Daje to bowiem możliwość realizacji tychże zadań w drodze różnorodnych działań, w ramach tworzonych na bieżąco programów i projektów.

L.P.	CELE SZCZEGÓŁOWE	ZADANIA
1.	<i>DIAGNOZOWANIE ISTNIEJĄCYCH PROBLEMÓW I POTRZEB SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ.</i>	
1.1.	BIEŻĄCE DIAGNOZOWANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH I OCENA STANU POTRZEB	<ul style="list-style-type: none">- opracowanie narzędzi badawczych do diagnozy problemów społecznych- systematyczne gromadzenie danych na temat lokalnych problemów społecznych i ich aktualizacja- analiza i ocena danych- opracowywanie wniosków wynikających z uzyskanych danych
1.2.	OCENA MOŻLIWOŚCI SKUTECZNEGO DZIAŁANIA W ZAKRESIE POJAWIAJĄCYCH SIĘ POTRZEB SPOŁECZNYCH	<ul style="list-style-type: none">- rozpoznanie zasobów instytucjonalnych w sferze polityki społecznej- analiza zasobów instytucjonalnych w kontekście rozeznaczonych potrzeb w zakresie pomocy społecznej- opracowywanie wniosków- informowanie władz samorządowych o istniejących problemach i kwestiach społecznych

2.	<i>STWORZENIE LOKALNEGO SYSTEMU POMOCY SPOŁECZNEJ DLA OSÓB I RODZIN ZAGROŻONYCH MARGINALIZACJĄ.</i>	
2.1.	BUDOWA SPÓJNEGO SYSTEMU WSPARCIA DLA RODZIN Z PROBLEMAMI BEZROBOCIA, BEZDOMNOŚCI, UZALEŻNIEŃ, PRZEMOCY W RODZINIE, OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYMI	<ul style="list-style-type: none"> - inicjowanie działań profilaktycznych i informacyjno-edukacyjnych - wypracowanie modelu współpracy z instytucjami wspierającymi osoby i rodziny z różnego rodzaju problemami poprzez zwiększanie ilości i częstotliwości kontaktów, systematyczną wymianę informacji i usprawnienie jej przepływu, organizowanie spotkań o charakterze roboczym, tworzenie doraźnych i stałych zespołów na rzecz pomocy dla osób i rodzin z problemami, zwiększenie zakresu poradnictwa i wsparcia w sferze prowadzenia gospodarstwa domowego - współdziałanie ze społecznością lokalną
2.2.	WYKORZYSTANIE POTENCJAŁU ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH, GRUP SAMOPOMOCOWYCH, WOLONTARIATU, W REALIZACJI ZADAŃ Z OBSZARU POMOCY SPOŁECZNEJ	<ul style="list-style-type: none"> - kontynuacja i poszerzanie zakresu współpracy z organizacjami pozarządowymi, wolontariatem grupami samopomocowymi - czynna współpraca przy tworzeniu gminnego programu współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi - udział w realizacji gminnego programu współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi - wspólna ocena realizacji zadań i rozwiązywanie pojawiających się problemów - koordynowanie działań podmiotów działających w sferze polityki społecznej na rzecz osób, rodzin i społeczności wymagających wsparcia

3.	<i>WYRÓWNYWANIE SZANS DZIECI I MŁODZIEŻY Z RODZIN O NISKIM STATUSIE MATERIALNYM, ORAZ DYSFUNKCYJNYCH</i>	
3.1.	PROMOWANIE, INICJOWANIE I PROWADZENIE DZIAŁAŃ MAJĄCYCH NA CELU ZWIĘKSZENIE SZANS EDUKACYJNYCH	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie dostępności edukacji przedszkolnej dla dzieci z rodzin o niskim statusie materialnym - propagowanie i organizowanie zajęć kompensacyjnych i socjoterapeutycznych - pomoc w organizacji wypoczynku i czasu wolnego - wspieranie finansowe i rzeczowe rodzin z dziećmi
3.2.	WSPIERANIE RODZIN Z DZIEĆMI W ZASPOKAJANIU POTRZEB SPOŁECZNYCH I BYTOWYCH	<ul style="list-style-type: none"> - pomoc finansowa i rzeczowa w ramach pomocy społecznej i zabezpieczenia społecznego - wspieranie systemu stypendialnego - rozwój poradnictwa specjalistycznego
4.	<i>POPRAWA DOSTĘPNOŚCI I JAKOŚCI USŁUG ŚRODOWISKOWYCH I INSTYTUCJONALNYCH DLA OSÓB STARSZYCH, NIEPEŁNOSPRAWNYCH I ICH RODZIN.</i>	
4.1.	ZAPEWNIENIE ODPOWIEDNICH FORM POMOCY INSTYTUCJONALNEJ ADEKWATNYCH DO POTRZEB	<ul style="list-style-type: none"> - modernizacja bazy lokalowej placówek wsparcia dziennego dla osób starszych i niepełnosprawnych - poprawa jakości usług świadczonych przez ośrodki wsparcia poprzez rozwój zasobów ludzkich i materialnych - inicjowanie i wspieranie rozwoju placówek wsparcia dziennego - zapewnienie opieki całodobowej osobom tego wymagającym
4.2.	ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI USŁUG OPIEKUŃCZYCH DLA OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH	<ul style="list-style-type: none"> - rozpowszechnienie informacji na temat usług opiekuńczych środowiskowych i instytucjonalnych - rozeznawanie potrzeb w zakresie usług opiekuńczych wśród lokalnej

		społeczności
5.	<i>ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI USŁUG ŚWIADCZONYCH PRZEZ INSTYTUCJE POMOCY SPOŁECZNEJ I POPRAWA ICH JAKOŚCI.</i>	
5.1.	STWORZENIE SPRAWNEGO SYSTEMU OBSŁUGI KLIENTÓW POMOCY SPOŁECZNEJ I ROZWÓJ INFRASTRUKTURY	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa dostępności informacji - wdrożenie i udostępnienie procedur w zakresie trybu załatwiania spraw - włączenie nowych technologii do wykorzystania procedur - unowocześnienie bazy lokalowej służb społecznych - likwidacja barier architektonicznych w istniejącej bazie lokalowej
5.2.	ROZWÓJ ZASOBÓW LUDZKICH	<ul style="list-style-type: none"> - podwyższanie kwalifikacji kadry w tym poprzez specjalizację w zawodzie - szkolenie pracowników - samokształcenie - zwiększenie zatrudnienia wykwalifikowanej kadry - dostosowanie zatrudnienia pracowników socjalnych do wymogów ustawy o pomocy społecznej

IV. PODMIOTY WSPÓŁPRACUJĄCE

Piła jest miastem, w którym funkcjonuje szereg instytucji mogących uczestniczyć na zasadach partnerstwa w realizacji Strategii rozwiązywania problemów społecznych. **Na terenie gminy istnieje również wiele organizacji pozarządowych, działających na rzecz społeczności lokalnej. Poniższa tabela przedstawia instytucje i organizacje pozarządowe, które aktualnie działają w najszerszym zakresie w sferze pomocy społecznej. Zakładamy, że w trakcie realizacji strategii będziemy nawiązywać współpracę z innymi podmiotami, które mogą być pomocne w realizacji celów w niej zawartych .**

INSTYTUCJE PUBLICZNE		ORGANIZACJE POZARZĄDOWE	
1.	Urząd Miasta Piły	1.	CARITAS Centrum Charytatywno-Opiekuńcze p.w. MB z Lourdes
2.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	2.	CARITAS Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci i Dorosłych im. Bł. O.Pio
3.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	3.	CARITAS Parafii p.w. MB Częstochowskiej Piła-Motylewo
4.	Powiatowy Urząd Pracy	4.	CARITAS Parafii p.w. NMP Wspomożenia Wiernych
5.	Wojewódzki Urząd Pracy Oddział Zamiejscowy w Pile	5.	CARITAS Parafii p.w. Św. Rodziny
6.	Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	6.	CARITAS Parafii p.w. Św. St. Kostki
7.	Poradnia Pedagogiczno-Psychologiczna	7.	Wielkopolskie Centrum Pomocy Bliźniemu MONAR-MARKOT
8.	Sądy Rejonowy i Okręgowy	8.	Stowarzyszenie Pomocy Humanitarnej
9.	Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej	9.	Pilski Bank Żywności
10.	Komenda Powiatowa Policji	10.	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Koło w Pile
11.	Straż Miejska	11.	Stowarzyszenie Hospicjum
12.	Dom Pomocy Społecznej	12.	Towarzystwo Pomocy Chorym im. Sł. Bożej St. Leszczyńskiej
13.	Szpital Specjalistyczny	13.	Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Wielkopolska
14.	Placówki służby zdrowia	14.	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci
15.	Szkoły i przedszkola	15.	Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Pile

V. HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ

1. Cel główny: Diagnozowanie istniejących problemów i potrzeb społeczności lokalnej.			
Cele szczegółowe	Zadania	Podmioty i osoby współpracujące	Termin realizacji
1.1 Bieżące diagnozowanie problemów społecznych i ocena stanu potrzeb.	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie narzędzi badawczych do diagnozy problemów społecznych • Systematyczne gromadzenie danych na temat lokalnych problemów społecznych i ich aktualizacja • Analiza i ocena danych • Opracowywanie wniosków wynikających z uzyskanych danych 	<p>Instytucje rządowe i samorządowe działające w obszarze pomocy społecznej</p> <p>Organizacje pozarządowe działające w obszarze pomocy społecznej.</p>	cyklicznie 1 raz w roku
1.2 Ocena możliwości skutecznego działania w zakresie pojawiających się potrzeb społecznych	<ul style="list-style-type: none"> • Rozpoznanie zasobów instytucjonalnych w sferze polityki społecznej • Analiza zasobów instytucjonalnych w kontekście rozeznaczonych potrzeb w zakresie pomocy społecznej • Opracowywanie wniosków • Informowanie władz samorządowych o istniejących problemach i kwestiach społecznych 	<p>Instytucje realizujące zadania z zakresu polityki społecznej</p> <p>Organizacje pozarządowe</p>	działanie ciągłe

2. Cel główny:

Stworzenie lokalnego systemu pomocy społecznej dla osób i rodzin zagrożonych marginalizacją.

Cele szczegółowe	Zadania	Podmioty i osoby współpracujące	Termin realizacji
2.1 Budowa spójnego systemu wsparcia dla rodzin z problemami: bezrobocia bezdomności uzależnień przemocy opiekuńczo-wychowawczymi	<ul style="list-style-type: none">• Inicjowanie działań profilaktycznych i informacyjno-edukacyjnych• Wypracowanie modelu współpracy z instytucjami wspierającymi osoby i rodziny z różnego rodzaju problemami, poprzez m.in.:<ul style="list-style-type: none">- zwiększenie ilości i częstotliwości kontaktów- systematyczną wymianę informacji i usprawnienie jej przepływu- organizowanie spotkań o charakterze roboczym- tworzenie doraźnych i stałych zespołów na rzecz pomocy dla osób i rodzin z problemami- zwiększenie zakresu poradnictwa i wsparcia w sferze prowadzenia gospodarstwa domowego• Współdziałanie ze społecznością lokalną	<p>Powiatowy Urząd Pracy Wojewódzki Urząd Pracy Oddział Zamiejscowy w Pile</p> <p>Wielkopolskie Centrum Pomocy Bliźniemu MONAR-MARKOT</p> <p>Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</p> <p>Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie</p> <p>Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej Komenda Powiatowa Policji</p> <p>pedagodzy szkolni</p> <p>lekarze i pielęgniarki rodzinne</p>	działanie ciągłe

<p>2.2. Wykorzystanie potencjału organizacji pozarządowych, grup samopomocowych, wolontariatu w realizacji zadań z obszaru pomocy społecznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kontynuacja i poszerzenie zakresu współpracy z organizacjami pozarządowymi, wolontariatem, grupami samopomocowymi • Czynna współpraca przy tworzeniu gminnego programu współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi • Udział w realizacji gminnego programu współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi • Wspólna ocena realizacji zadań i rozwiązywanie pojawiających się problemów • Koordynowanie działań na rzecz podmiotów działających w sferze polityki społecznej na rzecz osób, rodzin i społeczności wymagających wsparcia 	<p>Organizacje pozarządowe działające na rzecz lokalnej społeczności</p> <p>Grupy samopomocowe</p>	<p>działanie ciągłe</p>
--	---	--	-------------------------

3. Cel główny: Wyrównywanie szans dzieci i młodzieży z rodzin o niskim statusie materialnym, dysfunkcyjnych lub zagrożonych patologizacją.			
Cele szczegółowe	Zadania	Podmioty i osoby współpracujące	Termin realizacji
3.1 Promowanie, inicjowanie i prowadzenie działań mających na celu zwiększenie szans edukacyjnych	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie dostępności edukacji przedszkolnej dla dzieci z rodzin o niskim statusie materialnym • Propagowanie i organizowanie zajęć kompensacyjnych i socjoterapeutycznych • Pomoc w organizacji wypoczynku i czasu wolnego • Wspieranie finansowe i rzeczowe rodzin z dziećmi 	<p>Szkoły</p> <p>Przedszkola</p> <p>Organizacje pozarządowe</p>	działanie ciągłe
3.2 Wspieranie rodzin z dziećmi w zaspokajaniu potrzeb społecznych i bytowych	<ul style="list-style-type: none"> • Pomoc finansowa i rzeczowa w ramach pomocy społecznej i zabezpieczenia społecznego • Utworzenie systemu stypendialnego dla dzieci uzdolnionych • Rozwój poradnictwa specjalistycznego • Wspieranie finansowe i rzeczowe rodzin z dziećmi 	<p>Urząd Miasta Piły</p> <p>Szkoły</p> <p>Organizacje pozarządowe</p>	działanie ciągłe

4. Cel główny:

Poprawa dostępności i jakości usług środowiskowych i instytucjonalnych dla osób starszych, niepełnosprawnych i ich rodzin.

Cele szczegółowe	Zadania	Podmioty i osoby współpracujące	Termin realizacji
4.1 Zapewnienie odpowiednich form pomocy adekwatnych do potrzeb .	<ul style="list-style-type: none">• Modernizacja bazy lokalowej placówek wsparcia dziennego dla osób starszych i niepełnosprawnych• Poprawa jakości usług świadczonych przez ośrodki wsparcia poprzez rozwój zasobów ludzkich i materialnych• Inicjowanie i wspieranie rozwoju placówek wsparcia dziennego• Zapewnienie opieki całodobowej osobom tego wymagającym	Urząd Miasta Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Dom Pomocy Społecznej Środowiskowy Dom Samopomocy Klub Seniora	działanie ciągłe
4.2 Zwiększenie dostępności usług opiekuńczych dla osób starszych i niepełnosprawnych	<ul style="list-style-type: none">• Rozpowszechnienie informacji na temat usług opiekuńczych środowiskowych i instytucjonalnych• Rozpoznawanie potrzeb w zakresie usług opiekuńczych wśród lokalnej społeczności	placówki służby zdrowia lekarze rodzinni pielęgniarki środowiskowe lokalne media	działanie ciągłe

5. Cel główny:

Zwiększenie dostępności usług świadczonych przez instytucje pomocy społecznej i poprawa ich jakości.

Cele szczegółowe	Zadania	Podmioty i osoby współpracujące	Termin realizacji
5.1 Stworzenie sprawnego systemu obsługi klientów pomocy społecznej i rozwój infrastruktury.	<ul style="list-style-type: none">• Poprawa dostępności informacji• Wdrożenie i udostępnienie procedur w zakresie trybu załatwiania spraw• Włączenie nowych technologii do wykorzystania procedur• Unowocześnienie bazy lokalowej służb społecznych• Likwidacja barier architektonicznych w istniejącej bazie lokalowej	Urząd Miasta lokalne media	działanie ciągłe
5.2 Rozwój zasobów ludzkich.	<ul style="list-style-type: none">• Podwyższanie kwalifikacji kadry w tym poprzez specjalizację w zawodzie• szkolenie pracowników• samokształcenie• zwiększenie zatrudnienia wykwalifikowanej kadry• dostosowanie zatrudnienia pracowników socjalnych do wymogów ustawy o pomocy społecznej	Szkoły wyższe Instytucje szkoleniowe	działanie ciągłe

VI. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Realizacja Strategii odbywać się będzie w oparciu o następujące źródła finansowania:

- ◆ budżet gminy
- ◆ budżet państwa
- ◆ budżet organizacji pozarządowych
- ◆ fundusze Unii Europejskiej / w szczególności Europejski Fundusz Społeczny/
- ◆ inne

Środki finansowe na realizację zadań strategicznych pochodzić będą głównie z budżetu gminy. Część zadań realizowanych będzie ze środków budżetu państwa, przekazywanych w postaci dotacji celowych na realizację zadań własnych gminy oraz zadań zleconych gminie.

Opracowane zostaną również projekty, które będą współfinansowane ze środków unijnych.